

**Raport asupra consultării privind Cartea verde:
„O cale spre elaborarea unor sisteme europene de pensii adecvate, viabile și sigure”**

Prezentare a Comisiei

1. Rezultatele consultării și ale dezbaterii declanșate de Cartea verde

Au fost primite aproape 1 700 de răspunsuri la consultare, dintre care 350 din partea guvernelor statelor membre, din partea parlamentelor naționale, a organizațiilor comerciale și sindicale, a societății civile și a reprezentanților din sectorul pensiilor. Consiliile EPSCO și ECOFIN au întâmpinat cu entuziasm Cartea verde. Contribuțiile PE, CESE și CoR au sosit în februarie 2011.

Răspunsurile din partea principalelor părți interesate oferă o paletă bogată de poziții bine întocmite privind cadrul european al pensiilor și aspectele generale legate de pensii, care facilitează formarea diferitelor opțiuni de politică avute în vedere.

În plus, au avut loc peste 100 de întâlniri cu părțile interesate pe tot cuprinsul Europei, la care au participat comisarii Andor, Barnier și Rehn, sau serviciile de care sunt responsabili aceștia. Consultarea a declanșat contribuții din partea tuturor statelor membre. Și, ceea ce este important, compararea diferitelor perspective europene a contribuit la realizarea unor dezbateri mai informate la nivel național.

În majoritatea lor, **statele membre** își doresc ca eforturile să se concentreze mai degrabă asupra îmbunătățirii sau consolidării cadrului politic european actual al pensiilor, decât asupra extinderii acestuia. Cu toate acestea, majoritatea a întâmpinat favorabil o mai bună coordonare a politicii economice.

În **Parlamentul European**, comisiile ECON, IMCO și FEMM și-au prezentat contribuțiile comisiei EMPL, competentă în fond, iar textul final adoptat de PE a reflectat în mod corespunzător diferitele opinii exprimate, bucurându-se de un sprijin foarte larg. Raportul sprijină abordarea holistică adoptată de către Comisie în Cartea verde și pledează în favoarea unor politici coordonate riguros pentru a face față aspectelor interdependente privind caracterul adecvat, viabilitatea și siguranța pensiilor.

Anumite măsuri la nivel național, cum ar fi adoptarea unor reforme majore ale sistemelor de pensii în Grecia și Franța, au oferit, în mod evident, un context cât se poate de animat reflecțiilor asupra Cărții verzi. Evenimentele care au avut loc în anumite state membre din Europa Centrală au scos, de asemenea, în evidență importanța cu care trebuie tratate reformele sistemului de pensii în cadrul **Pactului de stabilitate și de creștere**.

În domeniul crucial al **coordonării politicilor**, procesul consultării a fost depășit de evenimentele cauzate de criza datoriilor suverane. Pachetul privind coordonarea consolidată în domeniul politicii economice, precum și trimiterile la anumite măsuri specifice necesare modernizării sistemelor de pensii în cadrul Analizei anuale a creșterii vor determina schimbări importante ale cadrului european privind pensiile, noi impulsuri fiind așteptate din partea Consiliului European.

Răspunsuri privind cadrul de pensii și vârsta de pensionare

[Întrebările 1-2] Răspunsurile la Cartea verde sugerează că o **îmbunătățire a cadrului de pensii actual al UE** ar putea favoriza sustenabilitatea finanțelor publice. Unii respondenți consideră că UE și-ar putea aduce contribuția prin adoptarea de măsuri armonizate privind indicatorii de pensii, susținând dezbateri documentate și directe asupra aspectelor pertinente ale politicii în domeniul pensiilor, precum și asupra provocărilor existente la nivelul UE. Mulți subliniază că aceste adăugiri ar trebui elaborate în cadrul dispozițiilor actuale, care, în general, sunt considerate adecvate. Metoda deschisă de coordonare (MDC) în domeniul social este considerată ca fiind instrumentul potrivit pentru sprijinirea eforturilor SM în vederea consolidării caracterului adecvat al pensiilor.

[Întrebările 3-4] **Creșterea vârstei efective de pensionare** este larg recunoscută ca fiind o necesitate. Potrivit unora dintre respondenți, vârsta de pensionare ar trebui determinată de politicile naționale, asociind partenerii sociali, în timp ce alții sugerează că aceasta ar trebui să evolueze în paralel cu speranța de viață, iar o mică parte pledează în favoarea luării în considerare a speranței de viață (sau de viață sănătoasă) în contextul diferitelor profesii. PE recomandă garantarea, în primul rând, a faptului că salariații muncesc până când ating vârsta de pensionare. Mulți respondenți precizează că reformele sistemelor de pensii ar trebui asociate cu elaborarea unor politici active privind piața forței de muncă, a unor acțiuni vizând învățarea pe tot parcursul vieții, a unor sisteme performante de asigurare socială și asistență medicală și cu o îmbunătățire a condițiilor de muncă. Au fost identificate legături cu numeroase elemente din Strategia Europa 2020, inclusiv necesitatea unei participări mai importante pe piața muncii și impactul politicii în materie de pensii asupra ratelor de sărăcie. PE sugerează integrarea obiectivelor globale ale Cărții verzi în cadrul Strategiei Europa 2020.

[Întrebarea 14] Persoanele chestionate au recunoscut rolul extrem de important al UE în **coordonarea politicilor** în materie de pensii, prin facilitarea supravegherii, a coordonării și a învățării reciproce între statele membre. Cadrul actual, care cuprinde MDC, Forumul privind pensiile și, în general, PSC și Strategia Europa 2020, este considerat ca fiind absolut suficient. Însă o aprofundare a cadrului actual, de exemplu printr-o cooperare mai strânsă între EPC și PSC, ar fi importantă. PE a considerat că o platformă europeană de pensii la care să participe reprezentanții instituțiilor UE și toate părțile interesate ar fi utilă și că, pentru a evita suprapunerea cu „Forumul de pensii” actual, trebuie să se țină seama de acesta din urmă.

Răspunsuri la întrebările privind reglementarea

[Întrebarea 5] Majoritatea respondenților s-au declarat în favoarea revizuirii **Directivei IFPO** (Directiva privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale), pentru a permite clarificarea anumitor incertitudini juridice legate de exercitarea unor activități transfrontaliere, și au oferit sugestii asupra modalității în care se poate realiza acest lucru.

[Întrebările 6-7] A existat unanimitate în ceea ce privește suprimarea tuturor obstacolelor în calea mobilității datorate normelor în materie de pensii, însă s-a obținut un nivel mai mic de consens în ceea ce privește măsurile concrete care ar trebui luate în acest sens. Majoritatea respondenților care au evocat **coordonarea sistemelor de asigurare socială** în temeiul Regulamentului 883/2004 au considerat că aceasta funcționează bine și că nu este necesară modificarea regulamentului și nici extinderea domeniului de aplicare a acestuia.

Aproape toți cei care au abordat chestiunea **transferabilității pensiilor suplimentare** au fost în favoarea unei inițiative la nivelul UE. O abordare a coordonării bazată pe modelul Regulamentului (CE) nr. 883/2004 a fost considerată necorespunzătoare în ceea ce privește sistemele de pensii suplimentare, majoritatea respondenților opunându-se ferm ideii de a reexamina chestiunile în materie de transferuri.

Politica urmărită pe parcursul ultimilor ani în materie de dobândire și conservare a drepturilor s-a bucurat de un sprijin larg, inclusiv din partea PE, chiar dacă alți interlocutori au continuat să se opună cu fermitate acestei politici. Ideea unui serviciu de monitorizare a fost salutăată într-o mare măsură, deși s-a pus accentul pe aplicarea, la nivel național, a acestor servicii, cel puțin într-o primă fază.

[Întrebarea 8] În ceea ce privește **sistemele de pensii prin capitalizare și produsele acestora**, angajații, pensionarii și societățile de asigurări au considerat că este necesar ca legislația UE să fie revizuită pentru a garanta coerența în materie de reglementare și de supraveghere. Angajatorii și fondurile de pensii au fost mai puțin receptive la noi inițiative ale UE.

[Întrebarea 9] În ceea ce privește modalitățile de a garanta **echilibrul între riscuri, siguranță și accesibilitate financiară**, există sentimentul că UE ar trebui să evite orice tip de reglementare obligatorie și să încurajeze mai degrabă anumite dispoziții naționale pertinente sau un cod al UE fără caracter obligatoriu (recomandarea).

[Întrebarea 10] Chestiunea privind un **regim de solvabilitate pentru fondurile de pensii** a fost abordată în principal de către asociațiile patronale, fondurile de pensii și prestatorii de servicii, în timp ce membrii și beneficiarii s-au exprimat foarte puțin în acest sens. Majoritatea respondenților au susținut o supraveghere bazată pe riscuri, sugerând astfel că substanța și nu forma trebuie să predomină. Abordarea corectă trebuie să se focalizeze pe natura și durata angajamentelor în materie de pensii, ținând seama de mecanismele suplimentare de reducere a riscurilor de care dispun fondurile de pensii. Potrivit PE, în primul rând, piețele financiare nu pot funcționa în mod eficient decât într-un climat de încredere, ceea ce necesită norme prudențiale solide pentru instituțiile financiare, inclusiv IFPO și, în al doilea rând, elementele calitative ale Directivei Solvabilitate II reprezintă un punct de plecare prețios în vederea întăririi supravegherii IFPO.

[Întrebarea 11] Respondenții au convenit asupra necesității unei **protecții împotriva cazurilor de insolvabilitate a angajatorilor care finanțează pensiile**, însă numai PE și o mică parte din cei chestionați doresc adoptarea unor norme suplimentare la nivelul UE în privința unei chestiuni care, potrivit majorității, este tratată cel mai eficient la nivel național. Înainte de a preconiza modificări ale cadrului legislativ al UE, ar trebui să se analizeze punerea în aplicare a legislației UE existente, precum și eficacitatea măsurilor naționale.

[Întrebarea 12] În ceea ce privește modernizarea **cerințelor minime de informare asupra produselor de pensii**, respondenții, inclusiv PE, au subliniat necesitatea unei informări clare și comparative, majoritatea considerând că acest lucru ar putea reprezenta o valoare adăugată pentru UE.

[Întrebarea 13] Cu toate că s-a recunoscut importanța unor **opțiuni implicite** satisfăcătoare în materie de participare și de plasare în concepția sistemelor de pensii, puțini respondenți au

considerat că este necesar sau posibil din punct de vedere tehnic să se elaboreze o abordare comună la nivelul UE.

2. Etapele următoare

„Cartea albă privind pensiile” urmează să fie lansată în al treilea trimestru al anului 2011, iar revizuirea Directivei IFPO, în ultimul trimestru. Pe baza răspunsurilor și a demersului global prezentat în Cartea verde, Cartea albă va identifica măsurile cele mai importante care trebuie luate.

În cadrul **Analizei anuale a creșterii**, Comisia a lansat statelor membre mesaje clare în vederea orientării acestora spre reforme ale sistemelor de pensii: mărirea vârstei de pensionare și legătura dintre aceasta și prelungirea speranței de viață; reducerea mecanismelor de pensionare anticipată și încurajarea angajării lucrătorilor mai vârstnici; promovarea unor economii suplimentare ale sectorului privat menite să sporească veniturile din pensii; și luarea în calcul a impactului cheltuielilor cu pensiile asupra sustenabilității și a caracterului adecvat al finanțelor publice.

În cadrul contactelor bilaterale cu statele membre privind **programele naționale de reformă**, Comisia va urmări orientările prezentate în AAC, în funcție de situația specifică a fiecărui stat membru, încercând să realizeze, în același timp, un echilibru corespunzător între chestiunile prioritare propuse în Cartea verde, și anume caracterul adecvat, viabilitatea și siguranța pensiilor.

Întrebare pentru dezbateri:

În ce mod poate Consiliul EPSCO să sprijine demersul care vizează intensificarea și completarea măsurilor adoptate în cadrul de acțiune european privind pensiile și să susțină eforturile depuse în temeiul Strategiei Europa 2020 pentru a sprijini statele membre să mărească vârsta efectivă de pensionare, îmbunătățind astfel atât caracterul adecvat, cât și viabilitatea sistemelor lor de pensii?